

Asia: VN/1972/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston koulutuspoliittiseksi selonteoksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset selontekoa koskevat kommentit

Selonteossa jatketaan korkeakoulujen Visio 2030 työssä linjattuja teemoja. Esitetyt toimenpiteet ovat kannatettavia, mutta kaipaavat toteutuakseen vielä konkretisoitumista. Toimenpiteet ovat pitkältä vielä tavoitteita.

Kommentit lukuun 2. Visio/tavoitetila – koulutus ja tutkimus kohti 2040-lukua

-

Kommentit lukuun 3.1 Varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus

Yliopistojen eikä niiden harjoittelukoulujen asemaa ei tunnisteta varhaiskasvatuksen eikä esi- ja perusopetuksen uusien mallien ja menetelmien kehittämisessä. Vaikka rahoituksen suuntaaminen perusrahoitukseen ja pitkäjänteiseen kehittämiseen on kannatettavaa, tulee edelleen kannustaa tutkitun tiedon integrointia kehittämistoimiin.

Osiassa tunnistetaan molempien kansalliskielten sekä vähemmistökielistä saamenkielen, romanikielen ja viittomakielen aseman turvaaminen. Karjalan kielen asema tulisi myös tunnistaa karjalan kielen elvytyskehityksen tukemiseksi.

Suomi/ruotsi toisena kielenä (S2) – opetuksen kehittämisohjelma 2021-2022 on tarpeellinen, mutta aikataulu epärealistinen.

Kommentit lukuun 3.2 Toinen aste

Uusien teknologioiden hyödyntämisessä tulee luoda kiinteä yhteys korkeakoulujen digivisiotyöhön koulutuksen tasa-arvoisen saavutettavuuden näkökulmasta. Tämä edistäisi myös tavoitetta eri koulutuspalveluiden, tilojen, laitteiden ja henkilöstön yhteiskäytöstä.

Kommentit lukuun 3.3 Korkeakoulut

Korkeakoulujen aloituspaikkojen lisääminen edellyttää kohdennetun rahoituksen lisäämistä; nykyinen tutkintojen määrään perustuva rahoitusmalli ei kata koulutuksen lisäkustannuksia, varsinkaan ilman korkeakoulujen rahoituskehityksen huomattavaa kasvua. Lisäys edellyttää myös opiskelijoiden ohjauspalveluihin panostamista opiskelijoiden heterogeenisyyden lisääntyessä.

Avoimen väylän lisääminen sekä ammatillisen koulutuksen huomioiminen yliopistojen opiskelijavalinnoissa kannatettavaa.

Korkeakoulut ovat omilla toimillaan lisänneet/tavoittelevat lisäystä kansainvälisten opiskelijoiden ja osaajien määrään. Erityisen tärkeää on keskittyä yhteistyörakenteissa kansainvälisten opiskelijoiden työllistymismahdollisuuksien edistämiseen Suomessa.

Selonteon toimenpide ”Korkeakoulut laativat vuoden 2022 aikana yhteisten suuntaviivojen pohjalta omat saavutettavuussuunnitelmansa, joilla tuetaan aliedustettujen ryhmien korkeakoulutukseen pääsyä ja korkeakouluopintojen suorittamista ” edellyttää konkretisointia jo kansallisen suuntaviivojen selvitystyön yhteydessä, jotta päästään välittömästi suunnitelmista toimenpiteiden tasolla.

Korkeakoulujen osalta toimenpiteistä keskeisin on mahdollistaa tarkoituksenmukaisia ja joustavia koulutuspolkuja. Tältä osin dualimallin toimivuuden alueellinen tarkastelu sekä koulutusvastuusääntelyn väljentäminen ovat kannatettavia. Kannatamme korkeakoulujen verkostomaista yhteistyötä edistävien toimenpiteiden ennakkoluulotonta kehittelyä.

Kommentit lukuun 3.4 Tiede ja tutkittu tieto

Asiaa edistetään kansallisen TKI – tiekartan toimeenpanon kautta sekä rahoitusta ohjataan tiekartassa vahvistettuihin toimenpiteisiin.

Osiassa tulisi tunnistaa harjoittelukoulujen ja yliopistosairaaloiden merkitys tutkitun tiedon soveltamisessa suoraan käytäntöön.

Kommentit lukuun 3.5 Vapaa sivistystyö

-

Kommentit lukuun 3.6 Jatkuva oppiminen – työuran aikainen oppiminen

Keskusteluun tulisi nostaa voimakkaammin jatkuvan oppimisen rahoituspohjan laajentaminen.

Kommentit lukuun 3.7 Opetus-, ohjaus- ja muu henkilöstö

Selonteossa on tunnistettu tarve opetushenkilöstön osaamiseen ja (täydennys)koulutukseen tarvittavan resurssin lisätarve. Kannatamme erityisesti lisävoimavarojen suuntaamista digipedagogisen osaamisen vahvistamiseen.

Kommentit lukuun 3.8 Taide- ja kulttuurikasvatus ja -opetus ja taiteen perusopetus

-

Kommentit lukuun 3.9 Opintotuki

-

Kommentit lukuun 3.10 Ruotsinkielisen koulutuksen tilanne, tavoitteet ja toimenpiteet

-

Kommentit lukuun 3.11 Maahanmuuttajataustaisten oppiminen ja oppimispolut

-

Kommentit lukuun 4. Koulutus- ja tutkimusjärjestelmän tilannekuva ja keskeiset muutostekijät. Pyydämme tarvittaessa kirjaamaan vain tiiviin yleisen lausunnon luvusta ja yksityiskohtaisesti vain tärkeimmät kommentoitavat tai mahdollisesti puuttuvat asiat

-

Makkonen Soili
Itä-Suomen yliopisto